

Oponentský posudek diplomové práce Anny-Marie Rabové „Rocker pamětníkem: Obrazy vlastní životní pouti v memoárech českých rockových hudebníků“

(Ústav české literatury a komparatistiky FF UK v Praze, obor český jazyk a literatura)

Cíl práce, její účel a směřování

Anna-Marie Rabová se ve své diplomové práci zaměřila na zajímavé téma, které je ze své podstaty výzvou jednak pro vedení určitých interdisciplinárních dialogů a jednak pro zkoušení interpretačních nástrojů, které má k dispozici literární věda, resp. literární teorie. Téma je vymezeno produktivně a slibuje kritickou analýzu kulturního a mediálního prostoru, v němž se pohybujeme.

Co se struktury práce týká, velice dlouhá cesta vede k vymezení základních (resp. kotvicích) pojmů, což zabere asi skoro polovinu práce (asi 27 stran v rámci práce, která čítá 58 stran). Myslím, že samotná analýza by si zasloužila více prostoru, než který je jí určen. Jednotlivé úvodní kapitoly vyznívají trochu schematicky (autorka se postupně snaží vymezit, kdo je pamětník, kdo je rocker apod.) a vzhledem k tomu, jak působí text práce jako celek, by bylo asi vhodnější úvodní vymezení propojit více s analýzou, aby se studie nerozpadala do dvou separátních částí.

Práce s odbornou literaturou a metodologie

Rejstřík literatury, která tvoří základ pro práci je poměrně široký a bohatý, počínaje sekundární literaturou o populární kultuře, populární hudbě a konče studii o narativu, autobiografii nebo adaptaci. Rozumím tomu, že diplomantka měla poměrně nelehkou pozici, jednak ve vztahu k přehlednutí prostoru přeplněného různými typy psaní o rocku a rockerech, jednak ve vztahu k odborné literatuře, o níž se lze při tomto typu psaní opřít. Sama výstižně konstatuje, že kvalita některých prací (např. o rockové hudbě) doplácí na svou oborovou nevyhraněnost. Tedy i z hlediska literární teorie je na místě určitá obezřetnost, aby problematika, kterou do své práce zahrne, byla ve vztahu ke klíčovým otázkám relevantní. Diplomantka např. vznáší otázku o souvislostech adaptace a biografie, považuji to za dobrý nápad, ale v samotném textu to pak působí jen jako takový momentální impuls, který se tam dále a hlouběji nepromítá. Ráda bych se tedy zeptala: Považuje tedy (auto)biografii za adaptování vlastního života nebo jak k tomu přistupovala? Velké pole možností se otevírá přirozeně v souvislosti se studiem autobiografií. Zajímalo by mne, když diplomantka píše o klasických příkladech autobiografií, co tím myslí?

Z hlediska metodologického jsou pak důležitá kritéria výběru analyzovaných autobiografií, základním kritériem výběru bylo patrně to, kdo je vypravěčem daných pamětí (zda se shoduje osoba autora a vypravěče, zda se nejedná o rozhovor apod.) Anna-Marie se zaměřila na 3 osobnosti české populární hudby, a to na Petra Jandu, Michala Pavlíčka a Michala Malátného, ale nepletu-li se, nikdy není explicitně vysvětleno, proč se věnuje právě těmto a ne jiným. Dodatečně by mne tedy zajímalo: byl výběr veden i osobní (kupříkladu hudební) preferencí? V textu práce také vzhledem k výběru postrádám alespoň krátkou charakteristiku typů těchto rockerů, co ztělesňují, nebo co by mohli ztělesňovat v rámci českého rocku nebo české populární scény. Jako čtenáře by mě to totiž enormně zajímalo, jaké typy rockerů vybrané osobnosti reprezentují? Myslím, že se nelze smířit s tím, že by tři zvolení měli představovat jeden typ. Domnívám se, že ten výběr je udělán poměrně zajímavě právě ve vztahu k tomu, jaké proudy hudebního směřování nebo v určitém slova smyslu typy mainstreamu mají představovat.

Diplomantka píše také o tom, že hudebníci si o sobě vytvořili určitý obraz, který se pak snaží naplnit ve svých pamětech. Shoduje se tento obraz s tím, který si o nich vytvořilo publikum? Jinak formulováno: zda je obraz, který vyplývá z autobiografie stejný nebo se odlišuje od toho, co o hudebnících známe z médií? Domnívám se, že pokud začneme mluvit o obrazu rockera, pak je tato kategorie komplexnější a jen s memoáry si nevystačíme.

Možná by v tomto záběru bylo zajímavé vzít v úvahu i jiné typy textů vztahujících se k vybraným osobnostem, např. Petr Janda měl nedávno na Českém rozhlasu 2 vzpomínkový pořad s názvem *Kdo tě líbá*. Nebo by mi připadalo funkční přizvat ještě do svých úvah určitý způsob reflexe hudebního umění, analogicky k literární kritice, např. nějakou práci nebo i jen reflexi Jiřího Černého (např. Jiří Černý o Petru Jandovi), právě z toho důvodu, aby byl obraz kompaktnější. Je zřejmé, že v téhle oblasti si jen s knihou, jako tištěným médiem, nevystačíme.

Styl a prezentace

Text práce je čtivý, v některých případech by si drobnou korekci zasloužila syntaktická stránka, zejména aktuální větné členění. Nápadné je z tohoto pohledu také zeugma objevující se v textu práce několikrát (Mám na mysli konkrétně spojení: „před i po roce 1989“).

Odměnou pro čtenáře jsou pasáže, v nichž autorka konkrétně cituje z vybraných autobiografií a citacemi se dokládá určité vyznačené společné tendence pamětí, zároveň se na nich ukazuje specifčnost každého z vybraných rockerů a každého vyprávění, ač se

pohybují v tematicky nebo motivicky vymezených společných rámcích. Nejlepší jsou podle mne ty pasáže, kde cituje o setkání s hudbou nebo o vztahu s hudbou. Když se píše o hudbě, zajímalo by mne, jak si v rámci autobiografií stojí tematizace vlastní tvorby písní.

Celková koherence a akademická disciplinovanost

Práce působí v určitém ohledu trochu nedokončeně. Také trpí, zdá se mi, v některých momentech stereotypy a stereotypizací, což je asi dáno hledáním společných rámců, například pracuje opakovaně s obecnou tezí, že se vzpomíná na komunismus, ale není tam vidět konkretizace toho, jak hudbu, resp. její tvorbu skutečně ovlivňoval. Nebo je tam zobecněno, že rocker podvádí svou ženu, ale jak ovlivňuje (ovlivňovala) žena tvorbu hudby tam, nepletuli se, zachyceno není. Také by byla na místě určitá terminologická zřejmost, např. autorka používá adjektivum „pravdivé“, otázka pak ale zní, co to v kontextu jejího psaní znamená: věrnost, autentičnost, schopnost obstát v konfrontaci s realitou? V práci se např. píše: „Cílem tvůrce autobiografie je však (...) docílení pravdivého účinku, jeho cílem tedy je, aby se obraz autora, který si čtenář svou četbou vytvoří, shodoval s tím, jak sám sebe autor prezentuje.“ V citaci tedy narážím jednak na použití onoho zmíněného adjektiva a jednak na to, zda je tato teze vůbec možná? Může se autorova představa o sobě samém shodovat s tím, jak stylizaci porozumí čtenář? Nejde o dvě odlišné záležitosti?

Na závěr konstatuji, že diplomovou práci doporučuji k obhajobě a vzhledem k výše uvedenému navrhuji hodnocení **velmi dobře**, a to samozřejmě v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze 22. 1. 2018

Mgr. Andrea Králíková, Ph.D.